

De hokjesvrouw op zoek naar... ...de onderzoeker

Van alle landen en volkeren waar ik kwam, vond ik geen vreemdsoortiger slag dan de Nederlanders. Niet een volk maar een tombola van culturen, clubs en groepen. Met vreemde stammen en exotische gemeenschappen. Zoals de hokjesman voor mij ga ik ze opzoeken, opmeten, ontleden en doorgronden. Ik ga op safari in eigen land, op zoek naar de rimboe in onszelf. Noem mij de hokjesvrouw.

Op zoek naar de onderzoeker. Wat onderzoeken ze, waarom gebruiken ze daarvoor dieren, wat vinden ze daarvan en hoe krijgen ze daar toestemming voor? Hoewel ik mezelf een aantal jaren in het hokje van de onderzoeker schaarde, kan ik met kracht zeggen dat ik er niet in thuis hoorde. De veelzijdige, creatieve, doelgerichte en snel denkende mensen met een oneindig doorzettingsvermogen zijn de onderzoekers die zich met recht tot het gilde der kennisvervaarders mogen rekenen. De Hokjesvrouw bestudeert de onderzoeker in hun werk met proefdieren. Ik zocht ze op, bediscussieerde het onderzoek met ze, hoorde hun frustraties aan die wetgeving met zich meebrengt, maar keek vooral met verwondering naar hen en hun resultaten.

Onderzoek met dieren is eigenlijk altijd direct of indirect gericht op gezondheid en/of voeding voor mens en/of dier. En zo kort als deze omschrijving, zo veelzijdig is het werk. Geen enkele onderzoeker doet hetzelfde als zijn collega. Maar om goede resultaten te behalen in het onderzoek is er één ding dat voorop moet staan bij iedere onderzoeker. Dat is de zorg en het welzijn van de dieren. Dus ook al gaat het leven van een proefdier altijd samen met ongerief, het gaat ook samen met een ongekende en tot in de details geadministreerde zorg voor het welzijn van het dier.

Ook de onderzoeker spreekt als het gaat om zijn werk met dieren in codetaal. De artikel 9 is dan ook de eindverantwoordelijke voor een experiment. Voor het registreren van het doel kan een onderzoeker sinds de herziening van de wet een code gebruiken van 1 tot 99 en als hij het ongerief schat gebruik hij daarvoor de codes 1, 2, 3 of 4. Onafhankelijk van deze codering hebben de experimenten gemeen dat de antwoorden op de onderzoeksvragen alleen beantwoord kunnen worden met het gebruik van dieren. En juist daar komt karakter en de emotie van de »

De zorg en welzijn van dieren is ook voor onderzoekers van groot belang.

onderzoeker naar boven. Onderzoekers vertellen me regelmatig dat ze de verantwoordelijkheid voor dieren in hun werk ook moeilijk vinden. Want het is per definitie een verantwoordelijkheid voor een noodzakelijk kwaad.

Vaak vind ik de onderzoeker die met dieren werkt daar, bij de dieren, in het diervverblijf. Dit zijn de mensen die het niet erg vinden om hun handen uit de mouwen te steken en geroutineerd maar met zorg werken ze met de dieren. Sommige onderzoekers dragen het dierwerk zelf (na jaren zelf gezorgd te hebben of de onvermijdelijke allergie) over aan de biotechnici, research analisten of jongere onderzoekers. De onderzoeker is dan diegene die opdraaft bij bijzonderheden, inspecties of beslismomenten en die smacht naar de resultaten. De onvermijdelijke tango van publiceren en het arbeidsintensieve onderzoek met dieren, het vele papierwerk en de zorg voor het welzijn van de dieren lijkt een onmogelijke dans. Maar de onderzoeker danst, van de ochtend tot in de avond en het lijkt juist deze dans die de uitdaging vormt in zijn bestaan.

Met alle veranderingen in proefdierland trekt de onderzoeker ogenschijnlijk aan het kortste eind. Er moet veel papierwerk afgewerkt en ingevuld worden alvorens een dier kan aantreden voor de wetenschap. Maar gelukkig zijn de onderzoekers flexibel en inventief, het nieuwe systeem wordt uitgetoetst en soms lijkt het zelfs soepel te lopen. Maar schijn bedriegt en de CCD roert zich. Het blijkt steeds lastiger om de drie-traps-raket welke de IvD, DEC en CCD nu vormen, daadwerkelijk de lucht in te schieten. En als de raket dan eenmaal door de lucht vliegt, volgt al gauw de eerste onvermijdelijke koerswijziging in het onderzoek. En dan hebben we het nog niet over de veelvoud aan documenten dat die andere wet, de wet openbaarheid van bestuur (WOB), nog op het bordje van de onderzoeker legt.

De onderzoeker heeft daarmee tegenwoordig een 4e V: Vervanging, Vermindering, Verfijning en Verwoording. En hoewel deze laatste V het leven van het dier niet beter lijkt te maken, is het het grote publiek dat hiervan moet gaan profiteren. En in leken taal verwoorden op een manier die recht doet aan het onderzoek en tegelijkertijd niet te vervallen in het gebruikelijke jargon (de taal die onderzoekers onder elkaar spreken) is een kunst op zich. Want voor de vergunningsaanvraag, de bijlagen, de niet-technische samenvatting en de daaropvolgende werkprotocollen zijn vier verschillende talen en verwoordingen nodig. Dus naast veelzijdige, creatieve, doelgerichte en snel denkende mensen met een oneindig doorzettingsvermogen zijn de onderzoekers die met dieren werken tegenwoordig te herkennen aan hun uitzonderlijke talenknoob. En dan heb ik het alleen nog maar over de onderzoekers die Nederlands spreken en schrijven....

De Hokjesvrouw

(Naar een idee van Michael Schaap, De Hokjesman, VPRO)

«